

Spominski park Lipovci

Že leta je zorela v Lipovčarjih, kateri gojijo še posebno ljubezen do kulturne dediščine – ideja o postavitvi doprsnega kipa Karlu Jakobu. Nekateri člani sveta KS Lipovci iz tega mandata so podprli moj predlog, da je smiselno ob postavitvi doprsnega kipa celostno urediti Spominski park za lipovsko kapelo, ki bo hkrati poudaril središče našega kraja in postal naše in občinsko kulturno-turistično obeležje.

Obnova kipa Jakobovi materi v letu 2007 na lipovskem pokopališču je bila uvod v izgradnjo Spominskega

parka Lipovci. Potrebni je bilo nekaj let, da smo tudi v svetu KS Lipovci našli minimalno – a ravno zadostno večinsko skupno soglasje za realizacijo tega projekta, katerega je delno sofinancirala tudi Občina Beltinci.

Sledilo je obdobje dela, sestankov, telefoniranj, odrekanj, iskanj najboljših rešitev, kompromisov, argumentiranih prepričevanj... Hvala vsem, ki ste nas pri tem podpirali z lepo besedo in pogumom, res iskrena hvala vsem, ki ste na kakršenkoli način sodelovali pri realizaciji tega projekta. Tudi zaradi tega lahko danes ta kraj s ponosom in gotovostjo imenujemo Spominski park Lipovci, katerega med drugim bogati simbol slovenstva – lipa in v katerem se lahko v družini grmovnic in trajnic odpočijemo na klopih in se sproščamo ob žuborenju vode iz fontane; le-ta nas spominja na naš ushli potok Pinkava; ob vsem tem pa nas s pozitivno energijo navdaja lik našega velikega sokrajana, akademskega slikarja - Karla Jakoba in v prihodnosti še koga...

Spominski park Lipovci bo vključen v Vodno učno pot Lipovci, katera bo povezovala vse znamenitosti našega kraja, kar pa je že drugi projekt, o katerem že kmalu – več - drugič.

Nekaj podatkov o projektu:

Vrednost celotnega projekta: cca 45.000,00 €

Investitor: KS Lipovci (30.000,00 €) in Občina Beltinci (15.000,00 €)

Idejni osnutek: dr. Tanja Simonič, prof., krajinska arhitektka

Idejni načrt: AU Arhitekti, d.o.o. Maribor

Gradbena dela: Korošak, d.o.o. Dokležovje

Elektro-instalacijska dela: Slavko Barbarič

Vrtnarska dela: Vrtnarstvo Čolig Bratonce

Klopi in koši: GRC d.o.o. Ljubljana

Kamnoseška dela/fontana: Kamnoseštvo Petrovič Drago s.p./ Enter 2000, d.o.o.

Kiparska dela: mag. Irena Čuk in Viktor Gojkovič

Franc Cigan,
predsednik sveta KS Lipovci

Pokrovitelj prireditve: TONDACH SLOVENIJA, d.o.o

Karel Jakob: 1908 – 1981, odkritje kipa ob 100.-obletnici njegovega rojstva in odprtje Spominskega parka Lipovci v soboto 25. okt. 2008 ob 11. uri.

LIPOVSKA POUTICA, št. 12 -

informativni list sveta KS Lipovci

Izdajatelj: KRAJEVNA SKUPNOST LIPOVCI

Odgovarja: Franc Cigan

Naslov, sedež: Lipovci 2, 9231 BELTINCI

Naslov za pošto: Lipovci 41, 9231 BELTINCI

Davčna številka: 37571001

Matična številka: 5032334

TRR: 01202-6450783222

Davčni zavezanec: NE

Telefon: 02 542 27 50

GSM: 031 354 536

e-pošta: ks.lipovci@siol.net

spletna stran: www.lipovci.si

Datum: 19. 10. 2008

Številka: 106/2008-FC

V A B I L O:

Ob 100.-obletnici rojstva akademskega slikarja

KARLA JAKOBA vabljeni na:

**odkritje JAKOBOVEGA doprsnega kipa
in odprtje Spominskega parka Lipovci
pri kapeli Sv. Petra in Pavla
v soboto 25. 10. 2008 ob 11. uri.**

Vabljeni!

Franc Cigan, l.r.
predsednik sveta KS Lipovci

Milan Kerman, l.r.
župan občine Beltinci

Karel Jakob: 1908 – 1981, odkritje kipa ob 100.-obletnici njegovega rojstva in odprtje Spominskega parka Lipovci v soboto 25. okt. 2008 ob 11. uri.

Razpored dogajanja:

1. **V soboto 25. 10. 2008 ob 11. uri: Sveta maša v kapeli Svetega Petra in Pavla v Lipovcih.**
2. **Po maši: kulturni program, odkritje in blagoslovitev doprsnega kipa Karla Jakoba in odprtje Spominskega parka Lipovci; slavnostna govornika: mag. Franc Obal in Peter Vernik.**

Spremljajoče dejavnosti:

1. **V razstavnem prostoru družine Smodiš (preko kapele): priložnostna razstava nekaterih Jakobovih umetniških del.** Karel Jakob je zelo rad zahajal z domače rojstne grude na sosednjo domačijo svojih bratov, tudi pozneje, ko se je vračal iz Ljubljane. Družina Smodiš, ki nadaljuje bogato tradicijo pletenja izdelkov iz slame, poseblja pečat ljubezni sobivanja in hvale za naravo do njenih darov in uveljavljenih talentov široke rodbine Jakobovih.
2. **Prikaz in predstavitev pletenja izdelkov iz slame, mojstrov domače obrti:**

»S pletenjem okrasnih slamnatih obesil se ohranja spomin na žetveni venec, ki so ga ob zaključku žetve svojčas spletli iz klasja zadnjega žitnega snopa in podarili prvemu koscu - žnjecu. Prav z njim se je poimenovanje preneslo na vsa okrasna obesila, ki jih v Prekmurju imenujejo dožnjek, najverjetneje iz dovršnosti glagola do-žeti«. »**Dožnjek** je najlepše odseval lepoto klasja in spleten je bil najlepša zahvala za vse, kar je in kar daje narava človeku«.

O izvoru dožnjeka je v etnološki literaturi malo zapisanega in raziskovalci še danes dajejo o tem le nekaj domnev. Nekaj literature in ustno izročilo omenjajo izdelovanje prvih dožnjekov šele v prvem desetletju 20. stoletja, zagotovo pa je prvi dom dožnjeka širši panonski kulturni prostor. V začetku je bil dožnjek le preprosto spleten venec iz klasja in okrašen s poljskim cvetjem. Kakor so dela in spremljajoči obredi le spomini, je tudi dožnjek spremenil prvotno obliko in namen ter pridobil značaj dekorativnosti v domovih in drugih prostorih ob različnih priložnostih (poroke, nove maše, razni jubileji, žegnanja, ...). Vir: www.douznjek.com.

Ročno izdelovanje izdelkov iz slame je najzvesteje ohranjeno prav v Lipovcih. Iz rodbine Jakobovih se s to pristno domačo obrtjo ukvarjata Brigita Smodiš in Bernarda Žizek s svojima družinama; družinsko tradicijo pa nadaljuje tudi Jani Jakob v Ljubljani, v Dravljah.

Karel Jakob: 1908 – 1981, odkritje kipa ob 100.-obletnici njegovega rojstva in odprtje Spominskega parka Lipovci v soboto 25. okt. 2008 ob 11. uri.

Karel Jakob, akademski slikar,

rojen v Lipovcih 25.10.1908, umrl v Ljubljani leta 1981,

je oral ledino lipovskega, pa tudi občinskega umetniškega ustvarjanja in jo uspešno ponesel iz rodne Prekmurja ter jo postavil ob bok slovenskim umetninam. 25. oktobra mineva 100 let od njegovega rojstva. *Spodnji tekst je vzet iz Retrospektive, ki je bila zapisana leta 1978 v KATALOGU ob 70-letnici Karla Jakoba in hkrati ob njegovi 40-letnici umetniškega dela in je avtorska last Vlada Sagadina, prof. iz Murske Sobote.*

»V časovnem kulturno umetnostnem prostoru Prekmurja in deloma tudi v širšem slovenskem, pomeni njegovo življenjsko delo ne le analitični prikaz umetnikove razvojne poti, marveč je v nekaterih vsebinskih in formalnih pregibih asociativna tudi z ozirom na etnografski vidik predvojne in povojne podobe Prekmurja. Posebno tej razsežnosti Jakobovega slikarstva gre pripisati tudi nedvomno družbeno pomembno vlogo, saj je od udeležbe na Prvi reprezentativni razstavi slovenske umetnosti v Mariboru leta 1938 pa do jubilejne razstave leta 1978 ostal zvest slikar prekmurskega kmečkega življenja in ga je torej ohranil v pristni patriarhalni podobi tudi za čas, ko ne bo več mogoče najti njenih stvarnih delov. Usodnost neločljive navezanosti na rastišče mladostnih pobud, kakršna je sicer značilna za prekmurske umetnike (npr. pri Mišku Kranjcu, Jožetu Kološi, Lajčiju Pandurju itd), je lahko pripisati tudi Jakobu. V vsem tzv. ljubljanskem obdobju od leta 1946 dalje, je bil s svojo ustvarjalno in razstavno dejavnostjo še vedno močno vezan na Prekmurje. Tako vzgledno ohranja tradicijo prekmurske likovne četverice Vrečič-Jakob-Pandur-Kühler, ki se je po vključitvi Prekmurja v matični jugoslovanski, sedaj domovinski - slovenski prostor, leta 1920 zavzemala za prirodno narodno sožitje tudi na likovnem področju. Rodil se je 25. okt. 1908 v prekmurski vasi Lipovci. Odraščal je v težkem socialnem okolju, kjer je mati po prezgodnji očetovi smrti sama skrbela za šest otrok. Po osnovni šoli se je vpisal v meščansko šolo v Murski Soboti, ter jo 1926. leta končal v Ljutomeru. Tu se je prvič razkril Jakobov likovni izrazni talent in dobil strokovno vodstvo učiteljev Ivana Lapajna in profesorja Josipa Žagarja, ki sta mladega likovnika navduševala tudi za izvenšolsko slikanje. Tako se je odtlej vsa nadaljnja življenjska pot Karla Jakoba opredeljevala v likovno izrazno smer, katere cilj je bil slikarska akademija. V vrsti portretov Karla Jakoba izstopa Podoba matere, ki jo je pok. umetnik poklonil Galeriji Murska Sobota in ki nas še dandanes spominja na preprosti in ljubeči značaj prekmurskega življa in na že skoraj pozabljeni mit o dobroti prekmurskega človeka. Prekmurski lončar iz leta 1953 je eno najbolj specifičnih Jakobovih del, Nakladanje snopja iz leta 1974 ga približa spevdonimpresionističnim tehničnim rešitvam, preprostost kmečkega življenja prikaže z delom Dekle z vrčem 1973. Velik del njegovega ustvarjanja ima resnično neprecenljivi pomen v zakladnici prekmurske krajine, katera pa tudi po Jakobovi zaslugi zaseda razpoznavno mesto tudi slovenske kulturne dediščine.«

Za svoj bogati umetniški opus je Karel Jakob letos prejel posmrtno občinsko priznanje.

Karel Jakob: 1908 – 1981, odkritje kipa ob 100.-obletnici njegovega rojstva in odprtje Spominskega parka Lipovci v soboto 25. okt. 2008 ob 11. uri.